

Tanıtım

Tema: Sayılar

Konu: Köklü Sayılar

Alt Konu: Gerçek Sayıların Köklü Gösterimleri ile Yapılan İşlemler

Temanın Amacı: Gerçek sayıların üslü ve köklü gösterimleri ile yapılan işlemlere dair muhakeme yapabilme

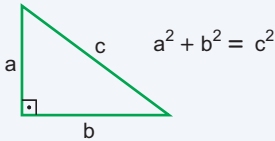
Anahtar Kavramlar: Köklü gösterim, Kökün derecesi

Köprü Kurma

Köklü sayılar gündelik hayatta birçok alanda karşımıza çıkar.

Örneğin;

- Geometride karenin alanını biliyorsanız, kenar uzunluğunu bulmak için alanın karekökünü almanız gerekir.
- İstatistikte standart sapma hesaplanırken karekökten yararlanır.
- Fizikte ses dalgasının yoğunluğu mesafeyle ters orantılı olarak azalır ve bu azalma karekökle hesaplanabilir.
- Pisagor teoremine göre bir dik üçgende hipotenüsün karesi dik kenarların kareleri toplamına eşittir.

Burada dik üçgenin iki kenarı verildiğinde üçüncü kenarı bulurken karekökten yararlanır.

Örneğin;

bir dik kenarı 5 cm, hipotenüsü 13 cm olan bir dik üçgenin diğer dik kenarı $\sqrt{13^2 - 5^2} = \sqrt{144} = 12$ olarak bulunur.

- Biyolojide bir hayvanın vücut kütlesi (M) ve uzunluğu (L) arasındaki ilişki genellikle;

$$L \cong \sqrt{M}$$

şeklinde dir.

Bu vücut kütlelerinin karekökü ile vücut uzunluğunun ilişkilendirildiği anlamına gelir.

- Yarıçapı uzunluğu r olan dairenin alanı πr^2 formülü ile bulunur. Alanı verilen bir dairenin yarıçapı ise karekök yardımıyla bulunur.

Örneğin,

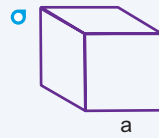
Alanı 36π olan dairenin çapı

$$\pi r^2 = 36\pi$$

$$r^2 = 36$$

$$r = \sqrt{36} = 6$$

$$2r = 12 \text{ cm dir.}$$

Bir kenarı a birim olan küpün yüzey alanı $6a^2$, hacmi a^3 formülleri ile bulunur. Hacmi verilen bir küpün bir kenarını köklü sayılar yardımı ile bulabiliriz.

Örneğin;

Hacmi 125 cm^3 olan bir küpün bir kenar uzunluğu

$$\sqrt[3]{125} = \sqrt[3]{5^3} = 5 \text{ cm olarak bulunur.}$$

KÖKLÜ GÖSTERİMLER

Tanım

$n \geq 2$, n tam sayı ve a gerçel sayı olmak üzere,
 $x^n = a$ denklemini sağlayan x gerçel sayısına a 'nın n . dereceden kökü denir ve $x = \sqrt[n]{a}$ ile gösterilir.

$a > 0$ iken $\sqrt[n]{a^n} = a$ olur.

- $\sqrt{x} \rightarrow 2$. dereceden kök demektir. Karekök olarak adlandırılır.
- $\sqrt[3]{x} \rightarrow 3$. dereceden köktür. Küp kök olarak adlandırılır.

Örnek 1

Aşağıdaki köklü sayıların eşitliklerini bulunuz.

- a) $\sqrt[3]{8} = 2$ c) $\sqrt{256} = 16$ e) $\sqrt[3]{216} = 6$
 b) $\sqrt[4]{81} = 3$ d) $\sqrt[5]{32} = 2$ f) $\sqrt[4]{625} = 5$

Örnek 2

Emre öğretmenin küp kökünü almasını istediği sayının yanlışlıkla karekökünü almıştır.

Bulması gereken sonuç, bulunduğu sonucun 2 katı olduğuna göre, küp kökünü alması gereken sayı kaçtır?

- A) 4   B) 16   C) 36   D) 64   E) 72

$\sqrt[3]{A} = x \rightarrow x^3 = A$	$x^3 = 4x^2$	$A = 4^3 = 64$			
$\sqrt{A} = 2x \rightarrow (2x)^2 = 4x^2 = A$	$x = 4$				Cevap D

Not

- n pozitif tam sayı olmak üzere;
- $\sqrt[2n]{a}$ ifadesi $a \geq 0$ için,
  - $\sqrt[2a+1]{a}$ ifadesi a 'nın her gerçel sayı değeri için tanımlıdır.

Örnek 3

$$A = \sqrt{x-5} + \sqrt{10-x} + \sqrt[3]{x} + 1$$

ifadesi bir gerçel sayıya eşit olduğuna göre, x in alabileceği kaç farklı tam sayı değeri vardır?

- A) 4   B) 5   C) 6   D) 7   E) 8

$x-5 \geq 0$	$10-x \geq 0$				
$x \geq 5$	$10 \geq x$				
$10 \geq x \geq 5$	$x, 6$ farklı tam sayı değeri alır.				Cevap C

Önemli

Mutlak değer içindeki sayılar dışarıya pozitif olarak çıkar.

$$|3| = 3 \quad |-5| = 5$$

Tanım

x gerçel sayı, $n \in \mathbb{Z}$ ve $n > 1$ olmak üzere

$$\sqrt[n]{x^n} = \begin{cases} |x|, & n \text{ çift ise} \\ x, & n \text{ tek ise} \end{cases} \text{ olur.}$$

Örnek 4

- a) $\sqrt{(-16)^2} = |-16| = 16$
 b) $\sqrt{(a+4)^2} = |a+4|$
 c) $\sqrt[5]{-243} = \sqrt[5]{(-3)^5} = -3$
 d) $\sqrt[6]{(-27)^2} = \sqrt[6]{(-3)^6} = |-3| = 3$

Not

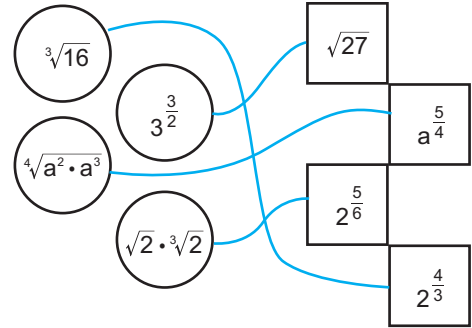
Köklü gösterimler üslü gösterim olarak yazılabilir. Bu sebeple köklü gösterimler üslü gösterimlerin tüm özelliklerini sağlar.

x pozitif gerçel sayı olmak üzere,

$$\sqrt[n]{x} = x^{\frac{1}{n}} \quad \sqrt[m]{\sqrt[n]{x}} = x^{\frac{1}{m \cdot n}} \text{ dir.}$$

Örnek 5

Aşağıdaki çember içindeki sayılarla kare içerisindeki sayılardan aynı olanları eşleştiriniz.

Gözlem

$$\sqrt[3]{2 \cdot 3} = (2 \cdot 3)^{\frac{1}{3}} = 2^{\frac{1}{3}} \cdot 3^{\frac{1}{3}} = \sqrt[3]{2} \cdot \sqrt[3]{3}$$

$$\sqrt[4]{\frac{2}{3}} = \left(\frac{2}{3}\right)^{\frac{1}{4}} = \frac{2^{\frac{1}{4}}}{3^{\frac{1}{4}}} = \frac{\sqrt[4]{2}}{\sqrt[4]{3}}$$

Önemli

a ile b pozitif gerçel sayılar ve n sayısı 1 den büyük bir tam sayıdır.

$$\begin{aligned} \bullet \sqrt[n]{ab} &= \sqrt[n]{a} \cdot \sqrt[n]{b} \\ \bullet \sqrt[n]{a^n \cdot b} &= a \cdot \sqrt[n]{b} \end{aligned} \quad \bullet \sqrt[n]{\frac{a}{b}} = \frac{\sqrt[n]{a}}{\sqrt[n]{b}} \text{ dir.}$$

Örnek 6

Aşağıdaki köklü ifadelerin eşitlerini bulunuz.

$$\begin{aligned} \text{a) } \sqrt{169 \cdot 16} &= \sqrt{169} \cdot \sqrt{16} = 13 \cdot 4 = 52 \\ \text{b) } \sqrt[5]{0,00243} &= \sqrt[5]{10^{-3} \cdot 3^5} = 3 \cdot 10^{-1} = 0,3 \\ \text{c) } \sqrt[3]{16} &= \sqrt[3]{2^3 \cdot 2} = 2\sqrt[3]{2} \\ \text{d) } \sqrt[6]{5^{12}} &= \sqrt[6]{5^{12} \cdot 5} = 25 \cdot \sqrt[6]{5} \end{aligned}$$

Örnek 7

Aşağıdaki sayılardan hangisinin yaklaşık değeri bilinirse $\sqrt{112}$ sayısının yaklaşık değeri bulunabilir?

A) $\sqrt{2}$ B) $\sqrt{3}$ C) $\sqrt{5}$ D) $\sqrt{7}$ E) $\sqrt{10}$

$$\sqrt{112} = \sqrt{16 \cdot 7} = 4\sqrt{7}, \sqrt{7} \text{ sayısının değeri bilinmelidir.}$$

Cevap D

Örnek 8

A, x ve y 1'den farklı pozitif tam sayılar olmak üzere,

- $A = x\sqrt{y}$ şeklinde yazılabiliyorsa

$$\boxed{A} = x + y$$

- $A = x\sqrt{y}$ şeklinde yazılamıyorsa

$$\boxed{A} = 0$$

biçiminde tanımlanıyor.

Buna göre, $\boxed{72}$ sayısının alabileceği değerler toplamı kaçtır?

A) 7   B) 9   C) 11   D) 13   E) 15

$$\begin{aligned} \bullet \sqrt{72} &= \sqrt{4 \cdot 18} = 2\sqrt{18} \Rightarrow \boxed{72} = 18 + 2 = 20 \\ \sqrt{20} &= \sqrt{4 \cdot 5} = 2\sqrt{5} \Rightarrow \boxed{72} = 2 + 5 = 7 \text{ olur.} \\ \bullet \sqrt{72} &= \sqrt{9 \cdot 8} = 3\sqrt{8} \Rightarrow \boxed{72} = 3 + 8 = 11 \\ \sqrt{11}, x\sqrt{y} \text{ şeklinde yazılamadığından } \boxed{72} &= 0 \text{ olur.} \\ \bullet \sqrt{72} &= \sqrt{36 \cdot 2} = 6\sqrt{2} \Rightarrow \boxed{72} = 6 + 2 = 8 \\ \sqrt{8} &= \sqrt{4 \cdot 2} = 2\sqrt{2} \Rightarrow \boxed{72} = 2 + 2 = 4 \text{ olur.} \\ &4 + 0 + 7 = 11 \end{aligned}$$

Cevap C

Çıkış Soru 1

Verilen bir a pozitif tam sayısının karekökü, b ve c birer pozitif tam sayı olmak üzere $\sqrt{a} = b\sqrt{c}$ biçiminde yazılabilir. Bu eşitlikte b en büyük değerini aldığı anda, $\sqrt{a}$ sayısı önce b sayısı kadar kırmızı, sonra c sayısı kadar mavi kare kullanılarak modelleniyor.

Örneğin; $\sqrt{128} = 8\sqrt{2}$ olduğundan $\sqrt{128}$ sayısı

biçiminde modellenir.

Bu kurala göre modellenen aşağıdaki sayılardan hangisinin modelinde kullanılan toplam mavi kare sayısı toplam kırmızı kare sayısından fazla olur?

A) $\sqrt{32}$ B) $\sqrt{48}$ C) $\sqrt{72}$ D) $\sqrt{96}$ E) $\sqrt{108}$

(2020 MSÜ)

$$\sqrt{96} = \sqrt{16 \cdot 6} = 4\sqrt{6} \quad 6 > 4$$

Cevap D

Önemli

a ile b pozitif gerçel sayılar ve n ≥ 1 olan bir tam sayı ise,

$$a \cdot \sqrt[n]{b} = \sqrt[n]{a^n \cdot b} \text{ dir.}$$

Örnek 9

Aşağıdaki ifadelerin eşitliklerini bulunuz.

$$\begin{aligned} \text{a) } 5\sqrt{2} &= \sqrt{\quad} = \sqrt{5^2 \cdot 2} = \sqrt{50} \\ \text{b) } 3\sqrt[3]{4} &= \sqrt[3]{\quad} = \sqrt[3]{3^3 \cdot 4} = \sqrt[3]{108} \\ \text{c) } 4\sqrt{2} &= \sqrt{\quad} = \sqrt{4^2 \cdot 2} = \sqrt{32} \\ \text{d) } 5\sqrt[4]{3} &= \sqrt[4]{\quad} = \sqrt[4]{5^4 \cdot 3} = \sqrt[4]{1875} \end{aligned}$$

Çıkış Soru 2

A, B, C ve D sayılarının yerine 2, 3, 4, 6 ve 8 sayılarından dört tanesi birer kez kullanıldığında aşağıdaki eşitlik sağlanmaktadır.

$$A\sqrt{B} = C\sqrt{D}$$

Buna göre, bu beş sayıdan hangisi verilen eşitlikte yer almaz?

A) 2   B) 3   C) 4   D) 6   E) 8

(2022 TYT)

$$\sqrt{A^2 \cdot B} = \sqrt{C^2 \cdot D} \Rightarrow A^2 \cdot B = C^2 \cdot D \quad 6^2 \cdot 2 = 3^2 \cdot 8 = 72$$

4 kullanılmaz.

Cevap C

! Önemli

$$\circ \sqrt[n]{x^m} = \sqrt[n \cdot k]{x^{m \cdot k}} \quad (x > 0, n \cdot k \in \mathbb{Z}^+)$$

$$\circ \sqrt[n]{x^m} = \sqrt[\frac{n}{k}]{x^{\frac{m}{k}}} \quad (x > 0 \text{ ve } \frac{n}{k} \in \mathbb{Z}^+)$$

🧩 Örnek 10

Aşağıdaki ifadelerin eşitliklerini bulunuz.

$$a) \sqrt[3]{3^2} = \sqrt[6]{3^4}$$

$$b) \sqrt[6]{3^9} = \sqrt[3]{3^3} = 3\sqrt{3}$$

$$c) \sqrt[4]{5^2} = \sqrt[8]{5^4}$$

$$d) \sqrt[x]{a} = \sqrt[x \cdot y]{a^y}$$

🧩 Örnek 11

$$a = \sqrt{2} \quad b = \sqrt[3]{3} \quad c = \sqrt[4]{5}$$

olduğuna göre, a, b ve c yi küçükten büyüğe doğru sıralayınız.

$$a = \sqrt[6]{2^6} = \sqrt[12]{2^6} \quad b^4 = \sqrt[4]{3^4} = \sqrt[12]{3^4} \quad c^3 = \sqrt[3]{5^3} = \sqrt[12]{5^3} \text{ olur.}$$

$$c > b > a$$

Köklü Gösterimlerde Çarpma ve Bölme**! Önemli**

x, y $\in \mathbb{R}^+$ olmak üzere;

$$\circ \sqrt[n]{x} \cdot \sqrt[n]{y} = \sqrt[n]{x \cdot y} \quad \circ \frac{\sqrt[n]{x}}{\sqrt[n]{y}} = \sqrt[n]{\frac{x}{y}} \text{ dir.}$$

🧩 Örnek 12

Aşağıdaki ifadelerin eşitliklerini bulunuz.

$$a) \sqrt{3} \cdot \sqrt{12} = \sqrt{36} = 6$$

$$b) \sqrt[5]{5} \cdot \sqrt[5]{5^4} = \sqrt[5]{5^5} = 5$$

$$c) \frac{\sqrt{5}}{\sqrt[5]{5}} = \frac{\sqrt[10]{5^5}}{\sqrt[10]{5^2}} = \sqrt[10]{5^3} = 5^{\frac{3}{10}}$$

$$d) \frac{\sqrt{a} \cdot \sqrt[3]{a}}{\sqrt[6]{a}} = \frac{\sqrt[6]{a^3} \cdot \sqrt[6]{a^2}}{\sqrt[6]{a}} = \sqrt[6]{\frac{a^3 \cdot a^2}{a}} = \sqrt[6]{a^4} = a^{\frac{2}{3}}$$

🎯 Çıkış Soru 3

Elif'in matematik kitabında okuduğu bir not aşağıdaki gibidir;

NOT:

a ve b sayılarının ikisi de tam sayı olmadığı hâlde $\frac{a}{b}$ sayısı tam sayı olabilir.

$$\text{Örnek: } a = \sqrt{720} \quad b = \sqrt{60}$$

Elif, kitabına su damladığı için örnekteki b sayısını okuyamamıştır.

Buna göre b sayısı aşağıdakilerden hangisi olamaz?

- A) $\sqrt{5}$ B) $\sqrt{20}$ C) $\sqrt{45}$ D) $\sqrt{60}$ E) $\sqrt{80}$
- (2024 TYT)

$$D) \frac{\sqrt{720}}{\sqrt{60}} = \sqrt{12} = 2\sqrt{3} \quad \text{Cevap D}$$

! Önemli

a, b, c gerçel sayılar x pozitif gerçel sayı ve n sayısı 1 den büyük bir tam sayı olmak üzere,

$$a^n \sqrt[n]{x} + b^n \sqrt[n]{x} - c^n \sqrt[n]{x} = (a + b - c) \cdot \sqrt[n]{x} \text{ olur.}$$

🧩 Örnek 13

$$\sqrt{50} + \sqrt{32} - \sqrt{72}$$

işleminin sonucu kaçtır?

- A) $4\sqrt{2}$ B) $3\sqrt{2}$ C) $2\sqrt{2}$ D) $\sqrt{3}$ E) $-\sqrt{3}$
- $$= \sqrt{50} + \sqrt{32} - \sqrt{72} = 5\sqrt{2} + 4\sqrt{2} - 6\sqrt{2} = 3\sqrt{2} \text{ olur.}$$
- Cevap B

🧩 Örnek 14

$$\sqrt[3]{250} - \sqrt[3]{128}$$

işleminin sonucu kaçtır?

- A) $\sqrt{5}$ B) $\sqrt{2}$ C) $\sqrt[3]{2}$ D) $\sqrt[3]{3}$ E) $\sqrt[3]{4}$
- $$= \sqrt[3]{125 \cdot 2} - \sqrt[3]{64 \cdot 2} = 5\sqrt[3]{2} - 4\sqrt[3]{2} = \sqrt[3]{2} \quad \text{Cevap C}$$

Çıkmış Soru 4

Aşağıdaki kutuların içine 2, 4, 6, 8, 10 ve 12 sayılarından dört tanesi her kutuya farklı bir sayı gelecek şekilde yerleştirildiğinde eşitlik sağlanmaktadır.

$$\sqrt{\square} + \sqrt{\square} + = \sqrt{\square} + \square$$

Buna göre, kutulara yerleştirilmeyen sayıların toplamı kaçtır?

- A) 12   B) 14   C) 16   D) 18   E) 2

(2022 MSÜ)

$$\sqrt{2} + \sqrt{8} = \sqrt{12+6}$$

$$\sqrt{2} + 2\sqrt{2} = 3\sqrt{2}$$

$$10 + 4 = 14$$

Cevap B

Önemli

n ve m , 1'den büyük pozitif tamsayılar ve $x \in \mathbb{R}^+$ olmak üzere;

$$\sqrt[n]{\sqrt[m]{x}} = \sqrt[n \cdot m]{x} \text{ olur.}$$

Örnek 15

Aşağıdaki köklü sayıların eşitlerini yazınız.

a) ${}^5\sqrt{{}^4\sqrt{5}} = {}^{20}\sqrt{5}$

b) ${}^6\sqrt{\sqrt{27}} = {}^{12}\sqrt{3^3} = {}^4\sqrt{3}$

c) $\sqrt{2\sqrt{2}} = \sqrt{\sqrt{4 \cdot 2}} = \sqrt{\sqrt{8}} = {}^4\sqrt{8}$

d) ${}^3\sqrt{9\sqrt{27}} = {}^3\sqrt{\sqrt{9^2 \cdot 3^3}} = {}^6\sqrt{3^4 \cdot 3^3} = {}^6\sqrt{3^7} = {}^6\sqrt{3^6 \cdot 3} = 3{}^6\sqrt{3}$

Önemli

$$(\sqrt{a} + \sqrt{b}) \cdot (\sqrt{a} - \sqrt{b}) = (\sqrt{a})^2 - (\sqrt{b})^2 = a - b \text{ olur.}$$

- $\sqrt{a} + \sqrt{b}$ yi rasyonel sayı yapmak için $\sqrt{a} - \sqrt{b}$ ile, $\sqrt{a} - \sqrt{b}$ yi rasyonel sayı yapabilmek için $\sqrt{a} + \sqrt{b}$ ile çarpmak gerekir.
- $\sqrt{a}$ sayısını rasyonel sayı yapabilmek için $\sqrt{a}$ ile çarpmak gerekir.

Örnek 16

$$\sqrt{\sqrt{14} - \sqrt{5}} \cdot \sqrt{\sqrt{14} + \sqrt{5}}$$

işleminin sonucu kaçtır?

- A) 2   B) $\sqrt{6}$ C) $2\sqrt{3}$ D) 3   E) 9

$$\sqrt{(\sqrt{14} - \sqrt{5})(\sqrt{14} + \sqrt{5})} = \sqrt{14 - 5} = \sqrt{9} = 3$$

Cevap D

Çıkmış Soru 5

Köklü sayılarla işlem yapan Mert, $\sqrt{10} + \sqrt{6}$ sayısını eşleniği olan $\sqrt{10} - \sqrt{6}$ ile çarpmak yerine yanlışlıkla bölmüştür.

Buna göre, Mert'in bulduğu sayı bulması gereken sayıdan kaç fazladır?

- A) $\sqrt{12}$ B) $\sqrt{15}$ C) $\sqrt{18}$ D) $\sqrt{20}$ E) $\sqrt{30}$

(2021 TYT)

$$\frac{\sqrt{10} + \sqrt{6}}{\sqrt{10} - \sqrt{6}} = \frac{(\sqrt{10} + \sqrt{6})^2}{10 - 6} = \frac{10 + 2\sqrt{60} + 6}{4} = 4 + \sqrt{15}$$

$$(\sqrt{10} + \sqrt{6})(\sqrt{10} - \sqrt{6}) = 10 - 6 = 4 \text{ Aradaki fark } \sqrt{15} \text{ dir.}$$

Cevap B

Önemli

Kök dışına çıkmayan sayılara irrasyonel sayılar denir. Bu sayıların kesin değeri bilinemez ve sadece yaklaşık değerleri bulunabilir.

Örneğin;

$\sqrt{20}$ sayısı $\sqrt{16} = 4$ ve $\sqrt{25} = 5$ olduğundan 4 ile 5 arasındadır.

Örnek Cevap Anahtarı

1. a) 2, b) 3, c) 16 d) 2, e) 6, f) 5   2. D   3. C   4. a) 16, b) $|a+4|$ c) -3 d) 3
 6. a) 52, b) 0,3 c) $2^3\sqrt{2}$, d) $25 \cdot 6\sqrt{5}$ 7. D   8. C
 9. a) $\sqrt{50}$ b) ${}^3\sqrt{108}$, c) $\sqrt{32}$ d) ${}^4\sqrt{1875}$
 10. a) ${}^6\sqrt{3^4}$ b) $3\sqrt{3}$ c) ${}^8\sqrt{5^4}$ d) $x^y \cdot y \cdot a^y$ 11. c) $b > a$
 12. a) 6, b) 5 c) 5^{10} d) $a^{\frac{2}{3}}$ 13. B   14. C   15. a) $20\sqrt{5}$, b) ${}^4\sqrt{3}$ c) ${}^4\sqrt{8}$ d) $3^6\sqrt{3}$
 16. D

Çıkmış Soru Cevap Anahtarı

1. D   2. C   3. D   4. B   5. B

Etkinlik

Etkinlik İsmi : HESAP MAKİNASININ KAREKÖK BULMA MANTIĞI

Amacı : Köklü ifadelerde yaklaşık değer bulunması ve gerçel sayı kavramının anlaşılması

Bir sayının karekökünün yaklaşık değeri Newton - Raphson yöntemi ile şu şekilde hesaplanabilir.

- Verilen A sayısının karekökü olabileceğini düşündüğümüz ondalıklı bir sayı yazılır. Bu sayıya başlangıç tahmini denir. Başlangıç tahminini ($\bar{A}$) ile gösterelim.
- Sayının yaklaşık değerini veren formüle iterasyon formülü denir. (Tekrar tekrar yapılan işleme iterasyon işlemi denir.)
- İterasyon = $\frac{1}{2} \left(\bar{A} + \frac{A}{\bar{A}} \right)$ biçimindedir.

İterasyon sonucunda elde edilen sayıyı yeni başlangıç tahmini olarak tekrar iterasyon formülü uygulanırsa köklü sayının gerçek değerine daha yakın bir sonuç elde edilir.

Sayı :

Başlangıç Tahmini : $\sqrt{18}$, 4 ile 5 arasındadır. Başlangıç tahmini bu aralıktaki rastgele bir sayıdır.

A = 18 $\bar{A} = 4,5$

$$1. \text{ iterasyon} = \frac{1}{2} \left(4,5 + \frac{18}{4,5} \right) = 4,25$$

$$2. \text{ iterasyon} = \frac{1}{2} \left(4,25 + \frac{18}{4,25} \right) \cong 4,24$$

Not: Hesap Makinesi ile $\sqrt{18}$ sayısını hesaplırsak 4,2426... biçimindedir.

Görüldüğü üzere gerçek değere çok yakın bir değer bulunmuştur. Hesap makinaları iterasyonu çok defa uygulayarak gerçek sonuca ulaşmaktadır.

1)

Sayı :

Başlangıç Tahmini :

1. iterasyon :

2. İterasyon :

Değerleri bulunuz.

Bulduğunuz sonucu hesap makinası ile elde edeceğiniz sonuç ile karşılaştırınız.

2)

Sayı :

Başlangıç Tahmini :

1. iterasyon :

olduğuna göre, A sayısı kaçtır?

1. $\sqrt{12} + \sqrt{147} - \sqrt{75} - \sqrt{48}$

işleminin sonucunu bulunuz.

$$2\sqrt{3} + 7\sqrt{3} - 5\sqrt{3} - 4\sqrt{3} = 0$$

2. $5 \cdot \sqrt{1 - \frac{2}{3}} + 2 \cdot \sqrt{9 - \frac{2}{3}}$

işleminin sonucunu bulunuz.

$$\begin{aligned} 5 \cdot \frac{1}{\sqrt{3}} + 2 \cdot \frac{5}{\sqrt{3}} &= \frac{5}{\sqrt{3}} + \frac{10}{\sqrt{3}} \\ &= \frac{15}{\sqrt{3}} = \frac{15\sqrt{3}}{3} = 5\sqrt{3} \end{aligned}$$

3. $\sqrt{0,64} - \sqrt{2,25} + \sqrt{1,69}$

işleminin sonucunu bulunuz.

$$\begin{aligned} \sqrt{\frac{64}{100}} - \sqrt{\frac{225}{100}} + \sqrt{\frac{169}{100}} \\ \frac{8}{10} - \frac{15}{10} + \frac{13}{10} = \frac{6}{10} = 0,6 \end{aligned}$$

4. $\frac{\sqrt{3} + \sqrt{3} + \sqrt{3}}{\sqrt[3]{3} \cdot \sqrt[3]{3} \cdot \sqrt[3]{3}}$

işleminin sonucu kaçtır?

$$\frac{3\sqrt{3}}{3} = \sqrt{3}$$

5. $\sqrt{\frac{5}{2} + \sqrt{2 + \sqrt{\frac{1}{16}}}}$

ifadesinin sonucunu bulunuz.

$$\begin{aligned} \sqrt{\frac{5}{2} + \sqrt{2 + \frac{1}{4}}} &= \sqrt{\frac{5}{2} + \sqrt{\frac{9}{4}}} \\ &= \sqrt{\frac{5}{2} + \frac{3}{2}} = \sqrt{4} = 2 \end{aligned}$$

6. $\frac{\sqrt{30} \cdot \sqrt{15}}{\sqrt{5}} : \frac{\sqrt{10}}{3}$

işleminin sonucu kaçtır?

$$\frac{\sqrt{3} \cdot \sqrt{10} \cdot \sqrt{3} \cdot \sqrt{5}}{\sqrt{5}} \cdot \frac{3}{\sqrt{10}} = 9 \text{ olur.}$$

7. $(\sqrt{3} - 1)(3\sqrt{3} + 1)$

işleminin sonucu kaçtır?

$$\begin{aligned} (\sqrt{3} - 1)(3\sqrt{3} + 1) &= 3\sqrt{3} \cdot \sqrt{3} + \sqrt{3} - 3\sqrt{3} - 1 \\ &= 9 - 2\sqrt{3} - 1 = 8 - 2\sqrt{3} \end{aligned}$$

8. $\sqrt{3} = a$
 $\sqrt{2} = b$

olduğuna göre, $\sqrt{0,72}$ ifadesinin a ve b cinsinden değerini bulunuz.

$$\sqrt{0,72} = \sqrt{\frac{72}{100}} = \frac{6\sqrt{2}}{10} = \frac{a^2 \cdot b^2 \cdot b}{10} = \frac{a^2 b^3}{10}$$

Açık Uçlu Sorular Cevap Anahtarı

1.0 2. $5\sqrt{3}$ 3.0,6 4. $\sqrt{3}$ 5.2 6.9 7. $8 - 2\sqrt{3}$ 8. $\frac{a^2 b^3}{10}$

$$1. \quad \frac{\sqrt{21} \cdot \sqrt{15}}{\sqrt{35}}$$

işleminin sonucu kaçtır?

- A) $\sqrt{7}$ B) $\sqrt{5}$ C) 3 D) 5 E) 7

$$\frac{\sqrt{3} \cdot \sqrt{7} \cdot \sqrt{3} \cdot \sqrt{5}}{\sqrt{5} \cdot \sqrt{7}} = 3$$

Cevap C

$$2. \quad \frac{\sqrt[3]{2} + \sqrt[3]{2}}{\sqrt[3]{16}}$$

işleminin sonucu kaçtır?

- A) $\frac{1}{\sqrt[3]{2}}$ B) $\sqrt[3]{2}$ C) $\sqrt[3]{4}$ D) 2 E) 1

$$= \frac{2 \cdot \sqrt[3]{2}}{\sqrt[3]{16}} = \frac{\sqrt[3]{2^3 \cdot 2}}{\sqrt[3]{16}} = \frac{\sqrt[3]{16}}{\sqrt[3]{16}} = 1 \text{ olur}$$

Cevap E

$$3. \quad a = \sqrt[3]{9} \quad b = \sqrt{6} \quad c = \sqrt[6]{217}$$

olduğuna göre, a, b, c sayılarının küçükten büyüğe doğru sıralınışı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) $a < b < c$ B) $a < c < b$ C) $b < c < a$
D) $c < b < a$ E) $b < a < c$

$$\begin{aligned} a &= \sqrt[2 \cdot 3]{9^2} & b &= \sqrt[3 \cdot 2]{6^3} & c &= \sqrt[6]{217} \\ a &= \sqrt[6]{81} & b &= \sqrt[6]{216} & c &= \sqrt[6]{217} \\ & & & c > b > a & & \end{aligned}$$

Cevap A

4. $9^x = a$ olduğuna göre, 27^x ifadesinin a cinsinden değeri aşağıdakilerden hangisidir?

- A) $a\sqrt{a}$ B) a^2 C) a^3 D) $a^2 \cdot \sqrt{a}$ E) a^4

$$9^x = a \quad (27^x) = (3^x)^3 = (\sqrt[3]{a})^3 = a\sqrt{a} \text{ olur.}$$

$$3^{2x} = a$$

$$3^x = \sqrt{a}$$

Cevap A

5.

$$\frac{\sqrt{2} - \frac{1}{\sqrt{8}}}{\sqrt{2} + \frac{1}{\sqrt{8}}}$$

işleminin sonucu kaçtır?

- A) $-\frac{2}{5}$ B) $-\frac{1}{5}$ C) $\frac{1}{5}$ D) $\frac{2}{5}$ E) $\frac{3}{5}$

$$\begin{aligned} &= \frac{\frac{\sqrt{16} - 1}{\sqrt{8}}}{\frac{\sqrt{16} + 1}{\sqrt{8}}} = \frac{3}{5} \text{ bulunur.} \end{aligned}$$

Cevap E

$$6. \quad 2\sqrt{6} - 3\sqrt{2} = x$$

olduğuna göre, $4\sqrt{3} + 6$ ifadesinin x türünden eşiti aşağıdakilerden hangisidir?

- A) $\sqrt{2} \cdot x$ B) $\frac{3\sqrt{2}}{x}$ C) $\frac{6\sqrt{2}}{x}$
D) $3\sqrt{2} \cdot x$ E) $\frac{6}{x}$

$$4\sqrt{3} + 6 = \sqrt{2} (2\sqrt{6} + 3\sqrt{2}) = y \text{ olsun}$$

$$x \cdot y = \sqrt{2} \cdot (24 - 18) = 6\sqrt{2} \text{ olur.}$$

$$y = \frac{6\sqrt{2}}{x} \text{ olur.}$$

Cevap C

Cevap Anahtarı

1.C 2.E 3.A 4.A 5.E 6.C